Arabuluculuk Hakkında Singapur Sözleşmesi

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

UNCITRAL'dan Singapur'a

Arb-Med-Arb'ın usule ilişkin bir araçla doldurduğu boşluğun doğrudan kapatılması için bir uluslararası antlaşma gerekiyordu. Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL), arabuluculuk sonucunda varılan uluslararası sulh anlaşmalarının icrasına ilişkin bir sözleşmenin metnini 25 Haziran 2018'de tamamladı.[1] Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 20 Aralık 2018 tarihli 73/198 sayılı kararıyla Arabuluculuk Sonucunda Varılan Uluslararası Sulh Anlaşmalarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni kabul etti. Genel Kurul, Sözleşme'nin Arabuluculuk Hakkında Singapur Sözleşmesi (Singapore Convention on Mediation) olarak anılmasını da kararlaştırdı.[2] Bu ad, Singapur heyetinin müzakerelerde oynadığı rolün takdiriydi.

7 Ağustos 2019'daki imza töreni diplomatik bir başarıydı. İlk gün aralarında Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in de bulunduğu kırk altı devlet imzaladı. Singapur onay belgesini 25 Şubat 2020'de, Fiji ile aynı gün tevdi etti. Katar 12 Mart 2020'de onları izlediğinde yürürlük için gereken üç onay tamamlanmış oldu. Sözleşme altı ay sonra, 12 Eylül 2020'de yürürlüğe girdi.[3]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Sözleşme nasıl işler?

Sözleşme, arabuluculuk sonucunda varılan ve uluslararası ticari uyuşmazlıkları çözen yazılı sulh anlaşmalarına uygulanır. Tüketicilerin kişisel, ailevi veya ev içi amaçlarla yaptığı anlaşmalar ile aile, miras veya iş hukukuna ilişkin anlaşmalar kapsam dışındadır. Mahkeme kararı veya hakem kararı olarak zaten icra edilebilir olan sulh anlaşmaları da kapsam dışında bırakılmıştır. Böylece Sözleşme, New York Sözleşmesi, 2005 tarihli Lahey Mahkeme Seçimi Anlaşmaları Sözleşmesi ve 2019 tarihli Lahey Mahkeme Kararları Sözleşmesi ile çakışmaz.[4] Bu nedenle Lit-Med-Lit Protokolü kapsamında varılan ve mahkeme kararı olarak kayda geçirilen bir sulh anlaşması Sözleşme'nin kapsamı dışında kalır. Bağımsız bir arabuluculukta varılan sulh anlaşması ise kapsama girer.

Sözleşme'ye taraf her devlet, kapsama giren sulh anlaşmalarını kendi usul kurallarına göre icra etmelidir. Ayrıca karşı taraf, sulh anlaşmasının zaten çözdüğü bir mesele hakkında dava açtığında uyuşmazlığın tarafına bu anlaşmayı bir savunma olarak ileri sürme imkânı tanımalıdır. Sulh anlaşmasına dayanan taraf, imzalı anlaşmayı ve anlaşmanın arabuluculuk sonucunda varıldığını gösteren delilleri sunmalıdır. Arabulucunun imzası veya arabuluculuğu yürüten kurumun bir onayı bu tür delillerdendir. Sözleşme'de tahkim yeri benzeri bir kavram yoktur. Tahkim yerinin hukuk düzenine ait olan hakem kararından farklı olarak, arabuluculuk sonucunda varılan sulh anlaşması, arabuluculuk yerindeki bir mahkemenin önceden onayı aranmaksızın doğrudan hukuki koruma talep edilen devlette icra edilir.[5]

Ret sebepleri sınırlıdır ve üç gruba ayrılır. Birinci grup sulh anlaşmasının taraflarına ilişkindir. İkincisi sulh anlaşmasının kendisinin geçerliliğine ve içeriğine ilişkindir. Üçüncüsü ise arabuluculuğun yürütülmesine, özellikle arabulucunun uyması gereken standartlara ilişkindir. İcra mahkemesi, icra kamu düzenine aykırı olacaksa veya uyuşmazlık konusu kendi hukukuna göre arabuluculuk yoluyla çözülemeyecek nitelikteyse hukuki korumayı resen de reddedebilir.[6]

Devletler 8. madde uyarınca iki çekince koyabilir. Kendilerinin veya devlet kurumlarının taraf olduğu sulh anlaşmalarını kapsam dışında bırakabilirler. Ayrıca Sözleşme'yi yalnızca sulh anlaşmasının taraflarının uygulanmasını kararlaştırdığı durumlarda uygulayabilirler. Aralarında Brezilya, Gürcistan, İsrail, Japonya,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Kazakistan, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Özbekistan'ın da bulunduğu birçok taraf bu çekincelerden birini veya ikisini kullanmıştır.[7] İkinci çekince, bu devletlerde Sözleşme'yi tarafların tercihine bağlı (opt-in) bir rejime dönüştürür. Bu nedenle Japonya'da veya Emirlikler'de icra edilmesi gerekecek bir sulh anlaşmasında Singapur Sözleşmesi'nin uygulanacağı açıkça belirtilmelidir.

Taraflar çemberi

Sözleşme, destekçilerinin umduğundan daha yavaş yayılmaktadır. Kasım 2026'da UNCITRAL'ın durum tablosunda 25 taraf yer alıyordu.[8] Bunlardan üçü, yani Mauritius, Özbekistan ve Birleşik Arap Emirlikleri için Sözleşme ancak 2027'de yürürlüğe girecektir. Dolayısıyla Kasım 2026'da Sözleşme 22 devlet için yürürlükteydi. İlk taraflar küçük devletler ile Körfez, Orta Asya ve Latin Amerika devletleriydi. Fiji, Katar, Suudi Arabistan, Belarus, Ekvador, Honduras, Gürcistan, Türkiye ve Kazakistan bunlar arasındadır. Japonya'nın 2023'teki katılımı, Singapur'un kendisinden sonra ilk büyük Asya ekonomisini Sözleşme'ye dahil etti. İsrail, Bahreyn, Paraguay, Kosta Rika, Brezilya ve Kırgızistan 2025'te katıldı. Bunları 2026'da Kolombiya, Umman, Mauritius ve Özbekistan izledi. Birleşik Arap Emirlikleri 8 Ekim 2026'da, Nisan 2027'den itibaren geçerli olmak üzere katıldı. Sözleşme'nin resmî internet sitesi 60 imzacı sayıyordu. Siteyi Hukuk Bakanlığı'nın (Ministry of Law) desteğiyle Singapur Uluslararası Uyuşmazlık Çözümü Akademisi (Singapore International Dispute Resolution Academy) yönetmektedir.[9]

En büyük ticaret ekonomileri hâlâ dışarıdadır. Avrupa Birliği, Birleşik Krallık, İsviçre, Hindistan ve Hong Kong taraf değildir. Amerika Birleşik Devletleri ve Çin 2019'da imzalamış, ancak Kasım 2026'ya kadar onaylamamıştı. Uygulayıcı açısından bu, Sözleşme'nin bugün en çok Körfez, Orta Asya, Latin Amerika ve Japonya'dan karşı taraflarla yapılan işlemlerde yararlı olduğu anlamına gelir. Çinli, Avrupalı veya Amerikalı taraflarla uyuşmazlıklarda sulh hakem kararı veya protokoller kapsamında kayda geçirilen bir mahkeme kararı, icra için daha güvenli yol olmaya devam etmektedir.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Singapur'da uygulama

Singapur Sözleşme'yi 2020 tarihli Arabuluculuk Hakkında Singapur Sözleşmesi Kanunu (Singapore Convention on Mediation Act 2020) ile iç hukuka aktardı. Bu kanun, bir tarafın Sözleşme kapsamındaki bir sulh anlaşmasının mahkeme kararı olarak kayda geçirilmesi ve ardından bir mahkeme kararı gibi icra edilmesi için Yüksek Mahkemeye (High Court) başvurmasına imkân tanır.[10] Arabuluculuk yoluyla varılan iç sulh anlaşmaları için 2017 tarihli Arabuluculuk Kanunu (Mediation Act 2017) kapsamında benzer bir yol zaten mevcuttu. Bu kanun, yetkilendirilmiş bir kuruluşun yürüttüğü arabuluculuğun taraflarına sulh anlaşmalarının mahkeme kararı olarak kayda geçirilmesi için başvurma imkânı tanır.[11] Bu iki kanun, Singapur'da varılan sulh anlaşmalarına yurt içinde doğrudan bir icra yolu sağlar. Sözleşme ise onlara yurt dışında bir yol açar.

Sözleşme her yıl düzenlenen bir etkinlikle de anılır. 2019'dan bu yana her yıl şehirde düzenlenen Singapur Sözleşmesi Haftası (Singapore Convention Week), 24–28 Ağustos 2026 tarihlerinde uluslararası uyuşmazlık çözümü camiasını bir araya getirdi. 2026 etkinliği sırasında Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (ICSID) Singapur'da bir ofis açtı.[12] F.V. Bölüm'de incelenen Dünya Bankası yatırım uyuşmazlıkları merkezinin varlığı, şehrin Asya'da devletlerin ve şirketlerin anlaşmazlıklarını çözdüğü yer olma iddiasını güçlendirmektedir.

Notlar

1. Wikipedia, "Singapore Convention on Mediation" (erişim tarihi: Kasım 2026): metin UNCITRAL tarafından 25 Haziran 2018'de tamamlandı; 7 Ağustos 2019'da Singapur'da imzaya açıldı, ilk gün aralarında Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in de bulunduğu 46 devlet imzaladı; üçüncü belgenin Katar tarafından 12 Mart 2020'de tevdiinden altı ay sonra, 12 Eylül 2020'de yürürlüğe girdi. ↩
2. UNCITRAL, "United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation (New York, 2018)", uncitral.un.org

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

(erişim tarihi: Kasım 2026): 20 Aralık 2018'de Genel Kurul'un 73/198 sayılı kararıyla kabul edildi; 7 Ağustos 2019'da Singapur'da imzaya açıldı. ↩

3. UNCITRAL, "Status: United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation", uncitral.un.org (erişim tarihi: Kasım 2026): Singapur ve Fiji tarafından 25 Şubat 2020'de, Katar tarafından 12 Mart 2020'de onaylandı; üçü için de 12 Eylül 2020'de yürürlüğe girdi. ↩

4. UNCITRAL, Sözleşme sayfası (uncitral.un.org): md. 1 uyarınca kapsam, ticari uyuşmazlıklarda arabuluculuk sonucunda varılan yazılı sulh anlaşmalarıyla sınırlıdır; New York Sözleşmesi, 2005 tarihli Mahkeme Seçimi Sözleşmesi ve 2019 tarihli Mahkeme Kararları Sözleşmesi ile çakışmayı önlemek için tüketici, aile, miras ve iş hukuku meseleleri ile mahkeme kararı veya hakem kararı olarak icra edilebilen sulh anlaşmaları kapsam dışıdır; md. 3 uyarınca sulh anlaşmalarını icra etme ve ileri sürülmelerine imkân tanıma yükümlülüğü; md. 4 uyarınca imzalı bir sulh anlaşması ve arabuluculuk sonucunda varıldığına ilişkin delil şartı. ↩

5. Singapur Sözleşmesi'nde tahkim yeri veya menşe ülke şartının bulunmadığı hakkında bkz. Nadja Alexander ve Shouyu Chong, *The Singapore Convention on Mediation: A Commentary*, Alphen aan den Rijn, Kluwer Law International, 2019. ↩

6. UNCITRAL, Sözleşme sayfası (uncitral.un.org): md. 5 uyarınca ret sebepleri taraflara, sulh anlaşmasına ve arabuluculuk usulüne ilişkin olarak gruplandırılmıştır; kamu düzeni nedeniyle veya uyuşmazlık konusu arabuluculuk yoluyla çözülemeyecek nitelikteyse mahkeme tarafından resen ret. ↩

7. UNCITRAL, Sözleşme sayfası ve durum tablosu (uncitral.un.org, erişim tarihi: Kasım 2026): md. 8 uyarınca devletin veya devlet kurumlarının taraf olduğu sulh anlaşmalarına ve yalnızca tarafların kararlaştırdığı durumlarda uygulamaya ilişkin çekinceler; durum tablosunun md. 8(1)(a)'ya karşılık gelen (b) notu Belarus, Brezilya, Gürcistan, Kazakistan, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Özbekistan için; md. 8(1)(b)'ye karşılık gelen (c) notu

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Gürcistan, İsrail, Japonya, Kazakistan, Kırgızistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Özbekistan için; Pakistan imza sırasında her iki beyanı da yaptı. ↩

8. UNCITRAL, durum tablosu (uncitral.un.org, erişim tarihi: Kasım 2026): 25 taraf, aralarında Bahreyn (katılım 17 Şubat 2025), Brezilya (onay 6 Ağustos 2025, yürürlük 6 Şubat 2026), Kolombiya (12 Mart 2026, yürürlük 12 Eylül 2026), Japonya (katılım 1 Ekim 2023, yürürlük 1 Nisan 2024), Mauritius (17 Ağustos 2026, yürürlük 17 Şubat 2027), Nijerya, Umman (katılım 10 Mart 2026, yürürlük 10 Eylül 2026), Sri Lanka, Türkiye, Birleşik Arap Emirlikleri (katılım 8 Ekim 2026, yürürlük 8 Nisan 2027), Uruguay ve Özbekistan (katılım 28 Ağustos 2026, yürürlük 28 Şubat 2027). ↩
9. Singapore Convention on Mediation internet sitesi (singaporeconvention.org, erişim tarihi: Kasım 2026): 60 imzacı ve 25 akit taraf; site, Ministry of Law'un desteğiyle Singapore Management University bünyesindeki Singapore International Dispute Resolution Academy (SIDRA) tarafından yönetilmektedir. UNCITRAL durum tablosuna göre katılım tarihleri: İsrail 8 Ocak 2025, Bahreyn 17 Şubat 2025, Paraguay 12 Mart 2025, Kosta Rika 25 Mart 2025, Brezilya 6 Ağustos 2025, Kırgızistan 1 Aralık 2025, Umman 10 Mart 2026, Kolombiya 12 Mart 2026, Mauritius 17 Ağustos 2026 (yürürlük 17 Şubat 2027), Özbekistan 28 Ağustos 2026 (yürürlük 28 Şubat 2027), Birleşik Arap Emirlikleri 8 Ekim 2026 (yürürlük 8 Nisan 2027). ↩
10. Singapore Convention on Mediation Act 2020, Şubat 2020'de Parlamento tarafından kabul edildi ve 12 Eylül 2020'de Sözleşme ile birlikte yürürlüğe girdi. ↩
11. Mediation Act 2017 (Singapur), arabuluculuk yoluyla varılan sulh anlaşmalarının mahkeme kararı olarak kayda geçirilmesi hakkında. ↩
12. SIMC, "A week in conversation – SIMC at SC Week 2026", simc.com.sg, 15 Eylül 2026: Singapore Convention Week 24–28 Ağustos 2026 tarihlerinde düzenlendi, 26 Ağustos 2026'da Bakan Edwin Tong SC'nin katılımıyla ICSID Singapur ofisi açıldı; singaporeconvention.org (erişim tarihi: Kasım 2026): hafta 2019'dan bu yana Singapur'da düzenlenmektedir. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com